

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อเสริมสร้างเครือข่ายพันธมิตรระหว่างกลุ่ม/องค์กร ประชาชนและสหกรณ์ในพื้นที่จังหวัด และ เพื่อให้เกิดการหนุนเสริมการพัฒนาศักยภาพคน และองค์กรในการแก้ปัญหาความยากจน โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ที่อิงการศึกษากลุ่มพื้นฐานและการดำเนินงานของกลุ่ม/องค์กรประชาชนและสหกรณ์ที่มีอยู่ เดิม ในพื้นที่จังหวัดกาฬสินธุ์

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบและการดำเนินงานกลุ่มสหกรณ์ที่มีอยู่เดิมพบว่า ลักษณะ ของสหกรณ์ กลุ่ม องค์กรแบ่งเป็น 2 ลักษณะดังนี้คือสหกรณ์/กลุ่ม/องค์กรที่จดทะเบียน มี ทั้งหมด 21 สหกรณ์ ภายในกลุ่มสหกรณ์นี้มีกลุ่มสมาชิกที่ร่วมเป็นสหกรณ์ ทั้งหมดประมาณ 101 กลุ่ม คือ กลุ่มสตรีสหกรณ์ 95 กลุ่ม, กลุ่มเครดิตยูเนียว 1 กลุ่ม, กลุ่มออมทรัพย์ 4 กลุ่ม, กลุ่ม เกษตร 1 กลุ่ม และสหกรณ์/กลุ่ม/องค์กรที่ไม่จดทะเบียน มีทั้งหมด 158 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มอาชีพ 150 กลุ่ม, กลุ่มอนุรักษ์ป่า 2 กลุ่ม, กลุ่มธุรกิจชุมชน 4 กลุ่ม, กลุ่ม เกษตรกรรมทางเลือก 1 กลุ่ม, เครือข่ายหมอพื้นบ้าน สหกรณ์/องค์กร/กลุ่ม เหล่านี้มีรูปแบบการ ดำเนินงานและจุดอ่อนจุดแข็ง ที่มีปัจจัยจากการก่อเกิดกลุ่มและรูปแบบของหน่วยงานที่เข้าไป สนับสนุน

การดำเนินงานของทีมวิจัยนั้นมีกระบวนการดำเนินงานดังนี้

- คัดเลือกอำเภอที่เข้าร่วม/ศึกษาข้อมูลพื้นฐานกลุ่มต่างๆในอำเภอเป้าหมาย โดยการเชิญเข้ารับฟังโครงการ ผลดีผลเสียของการเข้าร่วมโครงการจากนั้นให้สมัครใจเข้าร่วม ซึ่งมีกลุ่มเข้าร่วมประมาณ 54 กลุ่มใน 6 อำเภอ

- สร้างเวทีแลกเปลี่ยนร่วมกันในลักษณะของการดำเนินงานกลุ่มโดยผ่าน กิจกรรมร่วมกับทีมวิจัย เป็นเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ของตนเองและวิเคราะห์สถานการณ์ของ ประเทศอื่นๆ เช่น บทเรียนของอาเจนตินา, ประสบการณ์การดำเนินชีวิตของ มาร์ติน, ครู เกาหลี และแลกเปลี่ยนประสบการณ์จริงจากผู้นำชุมชน เช่น พ่อเล็ก กุดวงศ์แก้ว ผลการ ดำเนินงาน ทำให้ผู้นำเกิดแรงบันดาลใจและมีมุมมองการพัฒนากลุ่มที่กว้างขึ้น

- ติดตามและหนุนเสริมเครือข่าย นั้น ทำให้ทราบวิถีของแต่ละกลุ่ม/องค์กร สามารถเข้าสนับสนุนได้ง่ายขึ้น เพราะทีมวิจัยและองค์กรเริ่มมีความสัมพันธ์ที่ดี ต่อกัน ผลการ ดำเนินงาน ทำให้เกิดเวทีเครือข่ายเกิดขึ้นใหม่ ทั้ง 3 อำเภอรวมกันเพื่อจัดการเรื่องตลาดจำหน่าย สินค้า

- ถอดบทเรียนเครือข่าย ซึ่งมีการดำเนินงานอยู่ก่อนเพื่อประเมินความต้องการ และทิศทางการเติบโตของเครือข่ายร่วมกับการวิจัยของทีมวิจัยที่เข้าไปสนับสนุน ผลการ

ดำเนินงานทำให้เห็นว่า ผลของการดำเนินการวิจัย มีผลต่อการวางแผนการดำเนินงานอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ ผู้นำได้มีการวิเคราะห์และทบทวนแผนเดิมของตนเองและปรับแผนใหม่ลึ้มลึก แผนเดิมที่ไม่ดี คำนึงถึงประโยชน์และเกิดการพัฒนาสูงสุด จึงทำให้เกิดเครือข่าย 2 ลักษณะคือ

1. เครือข่ายที่เริ่มจะเกาะเกี่ยว จึงยังไม่เห็นเด่นชัดในการจัดวางโครงสร้างและเป้าหมายร่วมกัน
2. มีรูปแบบโครงสร้างที่ชัดเจน เป้าหมาย วัตถุประสงค์และกิจกรรม แต่ยังขาดอุดมการณ์ร่วมกัน รวมทั้งการยกระดับเป็นองค์ความรู้ด้านการสร้างเครือข่ายชุมชน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาต่อไป